

SÈRIE 4**Exercici 1**

(Aquest exercici és comú a les opcions A i B. Aquesta resposta només és una de les possibles):

Un cop dividit l'exèrcit, Cèsar ordena a Tit Labiè que avanci amb tres legions cap a aquelles zones que pertanyen als Menapis; i envia Gai Treboni amb igual nombre de legions cap a aquella regió que es troba a la vora dels aduàtucs. Ell mateix amb les tres legions restants decideix dirigir-se cap al riu Escalda, que desemboca en el Mosa.

Exercici 2

(Aquest exercici és comú a les opcions A i B)

Es tracta d'una oració composta d'una proposició principal, el subjecte de la qual és *Caesar* i el verb és el present *iubet*. D'aquest depenen dues proposicions subordinades:

(1) una completiva d'infinitiu, que realitza la funció de complement directe, el subjecte de la qual és l'acusatiu *T. Labienum* i el verb, l'infinitiu de present *proficisci*, amb els complements circumstancials d'instrument *cum legionibus tribus* i de direcció *in eas partes*. D'aquest darrer complement depèn una subordinada relativa amb funció adjectiva, el subjecte de la qual és el pronom *quae* i el verb *attingunt*, amb el COD *Menapios*.

Exercici 3**Opció A:**

1-F, 2-V, 3-F, 4-F, 5-V, 6-F, 7-F, 8-V.

Opció B:

1- c, 2-a, 3-b, 4-d.

Exercici 4**Opció A**

L'autor de *l'Eneida* és P. Virgili Maró, originari d'Andes, prop de Màntua. Estudià a Milà i a Roma. És possible que les terres de la seva família fossin expropiades a causa de la distribució de terres als veterans a l'any 41 aC. I potser va ser per aquest motiu que entrà en contacte amb Mecenas i amb el propi August. Fou una persona de constitució dèbil i que patia moltes malalties.

L'Eneida, part integrant del programa literari ideat per Mecenas per enaltir l'obra d'August, és una poema èpic en dotze llibres que narra les peripècies d'Eneas, heroi mític fugitiu de Troia, en el seu recorregut per la Mediterrània fins arribar a establir-se a Itàlia, com a origen de la nissaga de Roma. Dels dotze llibres, els sis primers segueixen la temàtica de *l'Odissea* i els sis darrers, de la *Ilíada*. Així, en la primera part es contenen les dificultats d'Eneas per arribar a Itàlia; en aquesta part destaca l'episodi de la trobada d'Eneas amb Dido, la reina de Cartago, que està a punt de desviar-lo de la seva missió divina. En la

segona part destaquen les lluites contra els rútuks, conduïts pel rei Turn i la victòria final d'Eneas sobre Turn en un combat singular.

L'Eneida és el poema nacional romà per excel·lència, ja que el sentimentalisme patriòtic del lligam de Roma amb Troia va acompanyat de la finor i les proporcions exactes d'una poesia delicada i perfecta, que, tot seguint el model d'Homer, no el desmereix. Virgili no pogué acabar-la i per això, abans de morir demanà als seus amics que la cremessin, ja que no volia deixar una obra incompleta, però afortunadament aquest desig no fou respectat, i August va fer publicar *l'Eneida* tal i com estava.

Opció B

Les termes, a més de ser un centre higiènic, eren un lloc on es desenvolupava una part molt important de la vida social romana: es trobaven els amics, es feia petar la xerrada, etc. També servia per practicar-hi exercicis físics variats abans de prendre el bany i també locals on es podia comprar una gran varietat de productes.

Els edificis termals solien tenir les set parts següents:

1. un pati interior, o *palaestra*, amb pòrtic i, de vegades, piscina (*natatoria*) per nedar. Aquí es feien els exercicis i es practicaven esports, com la natació, la lluita i el joc de pilota.

2. l'*apodyterium* o vestidor, que tenia bancs adossats al mur i uns nínxols al damunt per deixar-hi els vestits i els objectes de cada banyista. Un vigilant s'encarregava d'impedir els robatoris.

3. un *frigidarium* o sala per als banys freds, amb un banyera que podia ser circular o rectangular i que solia tenir dos o tres esglaons per ficar-se dins l'aigua o per prendre el bany assegut.

4. un *tepidarium* o sala temperada, que servia de pas entre la zona dels banys calents i la dels freds sense patir un canvi bruscat de temperatura, la qual cosa podia ser perjudicial per a la salut. En aquest ambient, així com en el *calidarium*, l'escalfor circulava sota un paviment (*suspensurae*), sostingut per pilarets (*pilae*) de maons, i a través de *tubuli*, o conductes de ceràmica o de terra cuita, situats entre les parets. Al tepidari, l'escalfor no era tan intensa com al caldari, perquè aquesta sala es trobava situada més lluny del forn.

5. el *calidarium* era l'espai més proper al forn. En aquesta sala hi havia una banyera d'aigua calenta (*alveus balnei*), on l'aigua arribava mitjançant canonades de plom i aixetes. Per mantenir calenta l'aigua de la banyera hi havia un sistema de retroalimentació d'una caldera: l'aigua freda passava a la caldera, des d'on tornava a sortir escalfada. Així mateix, hi havia una pica (*labrum*), de la qual queia aigua fresca per alleugerir la suor i l'escalfor excessiva.

6. un sistema d'escalfament, constituït per una cambra subterrània de calefacció (*hypocaustum*), i alimentada per un forn de carbó de llenya (*praefurnium*), i per un espai reduït, on treballava el qui s'encarregava del foc.

7. el *laconicum* o *assa sudatio*, la sauna, que tenia forma de cilindre acabat amb una cúpula, en la qual s'obria un forat circular amb una tapa metàl·lica que, mitjançant una cadeneta, es podia tancar o obrir per regular-ne la temperatura ambiental.

En algunes termes podia haver-hi també una sala de massatges (*unctorium*), sales d'estar, biblioteca i latrines públiques (*forica*).

Exemples de termes romanes a Catalunya són les termes de Badalona, Caldes de Montbui, Caldes de Malavella, Sant Boi i a la península Ibèrica, són famoses les termes de Segòbriga.